

HRVATSKI SABOR
Odbor za ljudska prava i
prava nacionalnih manjina

Klasa: 022-02/23-1/103

Urbroj: 6521-23-03-

Zagreb, 8. studenog 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće s rasprave o Prijedlogu zakona o hrvatskom jeziku

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora na 35. sjednici, održanoj 8. studenog 2023. godine, raspravljao je o Prijedlogu zakona o hrvatskom jeziku, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada aktom od 26. listopada 2023. godine.

Odbor je o Prijedlogu zakona o hrvatskom jeziku raspravljao sukladno čl. 127. Poslovnika Hrvatskog sabora kao zainteresirano radno tijelo.

U raspravi je ukazano na moguću koliziju Prijedloga zakona o hrvatskom jeziku sa Ustavom, međunarodnim propisima, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o pravu na uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Postoji bojazan da bi javnopravna tijela i tijela jedinica lokalne i područne samouprave Zakon mogla tumačiti na način koji će pripadnicima nacionalnih manjina onemogućavati pravo nacionalnih manjina na uporabu jezika i pisma. U Prijedlogu zakona više je nedorečenosti koje bi trebalo doraditi kako bi se sve dvojbe otklonile, a neafirmativne izjave pojedinaca koji su sudjelovali u pripremama za izradu zakona prouzročile su uznemirenost. Normativno kroz Ustav i niz zakona manjine imaju pravo da se služe svojim jezikom kako privatno tako i u javnoj uporabi. U praksi to ide jako teško, ćirilčno pismo je proganjeno a tolerancije prema tom pismu nema ni u javnosti niti u postupanju javnopravnih tijela i ne postoji provedbena zaštita uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina. Velik problem je što državni službenici ne poznaju zakone koji se odnose na prava nacionalnih manjina i/ili ih pogrešno tumače, a još je gora situacija na lokalnoj razini.

Među primjedbama istaknuto je pitanje što znači pravo na zakonitu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina, kako je navedeno u članku 8. Prijedloga zakona, tko će i na koji način odrediti što je to zakonita uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina. Prijedlog zakona u članku 15. stavku 2. određuje javnu uporabu hrvatskog jezika u nazivima svih vrsta manifestacija a kako odredba nije dovoljno jasno određena to bi se moglo tumačiti kao da je u koliziji s propisima kojima se jamči pravo uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina. Odredba članka 15. stavka 1. Prijedloga zakona, kojom su toponimi (imena mjesta i zemljopisnih lokaliteta) određeni kao dio hrvatske jezične baštine te su zaštićeni na svim razinama

uporabe nije dovoljno jasno određena, i mogla bi biti u koliziji sa Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, kao i međunarodnim ugovorima, jer otvara mogućnost za osporavanje naziva mjesta iz tog Zakona. Postoje drastični primjeri netolerancije prema manjinskim jezicima te se nedovoljno jasnom odredbom unosi pravna nesigurnost i mogućnost ukidanja prava koja proizlaze iz drugih propisa. Ukazano je da se Ustavni sud priklonio odluci jednog gradskog vijeća pa se ne može znati hoće li se ovaj zakon na taj način tumačiti, no iskustvo je pokazalo da je potreban oprez. Odbor podržava sve elemente zaštite hrvatskog jezika od opasnosti moćnijih jezika, afirmaciju hrvatskog jezika i kontrolu ulaska stranih riječi. Zaštita jezika proizlazi iz živog jezika, a jeziku život daju govornici te jezik ne može biti muzejsko dobro. Standardni jezik nije javni jezik o kojem odlučuju govornici, a ograničavanjem slobode izbora govornika ograničava se jedno od temeljnih ustavnih prava na slobodu govora. Treba ići u smjeru da se spriječe sukobljavanja i da se zaštite prava iz drugih zakona i međunarodnih ugovora. Zakon mora uključiti sve one koji govore jezikom sredine kojoj pripadaju, a treba istaknuti da istriotski i istrovenetski predstavlja zaštićenu nematerijalnu baštinu Hrvatske pod zaštitom UNESCO-a.

Zaključno je istaknuto da je radi pravne sigurnosti koja će onemogućiti interpretacije koje nisu u skladu s pravima nacionalnih manjina na uporabu jezika i pisma potrebno doraditi Prijedlog. Odredbe iz kojih bi mogla proisteci pravna nesigurnost i ograničavanje prava nacionalnih manjina sadržane su u člancima 6, 8, 11, 13 i 15 Prijedloga zakona. Stoga je u tim člancima potrebno iznaći odgovarajuće rješenje kojim će se jasno odrediti da se ne ukidaju niti mijenjaju prava pripadnika nacionalnih manjina na uporabu jezika i pisma stečena temeljem međunarodnih ugovora, Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i podzakonskih propisa.

Nakon provedene rasprave Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina većinom je glasova (6 glasova „ZA“, 2 glasa „PROTIV“ i 1 glas „SUZDRŽAN“) odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje sljedećih z a k l j u č a k a

- 1. PRIHVATA SE PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOM JEZIKU.**
- 2. STAJALIŠTA, PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA IZNESENI U RASPRAVI O PRIJEDLOGU ZAKONA UPUĆUJU SE PREDLAGATELJU RADI PRIPREME KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA.**

Za izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora, Odbor je odredio prof.dr.sc. Milorada Pupovca, predsjednika Odbora, a u slučaju njegove spriječenosti dr.sc. Zlatka Hasanbegovića, potpredsjednika Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA

prof. dr. sc. Milorad Pupovac

